

Pri zaprošnjah zastran vkupnih pravic do posestva in vživanja, se je pravila deržati, da se mora za vsak kos zemljiša, ki je v vkupnem posestvu ali v vkupnem vživanji, posebej zaprositi.

IV. Zaprošenja je najpozneje do 15. julija 1856 s posebnimi vlogami pri c. k. deželni komisii za odkupljenje in uravnavo zemljišnih dolžnost podati.

Ako zaprosivec tega v tem času ne stori, ga zadene, kar je v §. 42. Najvišjega patenta 5. julija 1853 izrečeno, in terpeti bo imel po tem stroške krajne komisije, ki se zavoljo prepozno zaprosenega odkupljenja ali uravnanja naberejo.

V. Bistveno nepopolne zaprošenja se bodo zaprosivcom nazaj dajale in jim čas postavil, v katerem naj jih popravijo.

Ako kdo popravljene zaprošnje v tem času zopet ne podá, se bo to tako rajtalo, kakor če bi zaprošenja ne bil storil. (Konec sledí.)

Gospodarske skušnje.

Iz ktereга kravjega mleka se vmede naj več sirovega masla ali putra?

Sloveči kemikar Strukman je to natanko skušal in zvedil, da na večer pomolzeno ga dá naj več. Zjutraj molzeno je med 100 funti mleka dalo sirovega masla enmalo čez 2 funta, — opoldne pomolzeno enmalo čez dva funta in pol, — zvečer molzeno pa čez 5 funtov. Če manj časa je mleko v vimenu, toliko več terdikastih drobcov ima v sebi.

Da kamniten zid ne bo moker.

Kamnje v zidu ga dela mokrega. Da kamnje ne puša mokrote skozi, naj se stori takole: 20 lotov mjila (žajfe) naj se raztopi v 8 poličih vode in s to žajfnico, ktera se pa ne sme peniti, naj se s širokim plošnjatim penzeljnom namaže kamnje; 24 ur naj se potem tako namazano kamnje suši se vé da ob suhem in gorkem vremenu, — potem naj se namaže vdruđič, pa ne z žajfnico, ampak 12 lotov galuna (sirovega, roher Alaun) naj se dá raztopiti v 32 poličih vode, in s to galunovo vodo naj se pomaže zdaj kamnje in posuši. Potem naj še zidar omeče steno in pobeli po navadi. Tak zid ne bo potem več moker. Vse une dela naj se opravijo v suhem gorkem vremenu, kakor je bilo že rečeno. (Köln. gem. Wochenbl.)

V eni uri dobro juho napraviti.

Včasih in v nekterih okoljšinah, postavimo, za popotnike, je treba, da se dobra juha (župa) v kratkem času napravi. Pridna gospodinja zamore to takole storiti: Naj vzame 1 funt govedine ali teletine, ali tudi oboje polovico; naj zreže meso na drobne kosce, ter jih dene v kastrolo, pa naj dodá korenja (merkve), čebulje, malo slanine in pol kozarca vode. Kastrola se dene na pohleven ogenj, da se vse to čertertinko ure polagoma praží, tako dolgo, da začenja se prijemati. Na to naj se dolije poldrug funt vode z enmalo solí, in dá se meso v njej pol ure kuhati; potem odcejena juha je prav dobra.

Mazilo za pléše.

Sitno je, če je človek plešast ali tudi če živini, posebno konjem na kakem mestu noče dlaka več rasti. Ni tedaj čuda, da ljudje hrepené po mazilih zoper to nadlogo, in jih drago plačujajo. Pošten zdravnik bo vsakemu rekel, da nimamo gotove pomoči in da je večidel tudi celó nobene ni zoper pléše.

Kadar je drevju listje odpadlo, maži ga in maži s čem koli, perja le ne boš izmazal iz drevesa. Zeló enako je s plešami. Drugač je včasih z golo kožo konj in druge živine; pomaga včasih samo olje, včasih pa tudi nobena reč. — Imeli smo te dni priložnost zvediti obstojne dela vsih dragih olj ali mazil zoper pléše, kterih cena je, gledé na njih obstojne dele, res velika goljušja. Hamiltonovo, švajcarsko, mako in Dupuytrenovo olje, filkom, medvedova mast (Bear's Grease) in nekdaž tako sloveča levova pomada (pommade de Lion) iz človeške masti napravljena iz ostanjkov v pariški raztelesovavnici, in več družih, se dá za majhen dnar napraviti, prodajalo se je pa in se še prodaja prav drago. Naj večkrat pri ljudéh poterjeno Dupuytrenovo mazilo, ktero bi se dalo za terdovratne pléše pri konjih včasih s pridom rabiti, se naredí iz 1 lota muzga iz govejih kostí in prilije se 2 ali 3 grane tinkture španjskih muh; za pléše pri ljudéh devajo nekoliko kapljic kakega dišečega olja (bergamotnega itd.), za konja pa je bolj toliko sáj pridjati, da je mazilo černo, če je konj černe ali černikaste barve. Le to živinozdravnikom svetovati zoper terdovratne pléše pri konjih, kterih se želi gospodar znebiti, je poglavni namen teh verstic.

Leseni stenji za oljenke.

Naj olupijo pridni ljudje verbovnice (to zamorejo otroci opraviti), naj jih suše na peči, potem jih pomočijo v raztopljeni vosek, ter jih ovijejo s prav tanko pavolo, pomočijo jih spet v vosek, pa naredé iz njih svetila. Tako svetilo gorí prav dobro, ter je gotovo dober kup.

Sukno napraviti, da ga voda ne premoči.

Naj se raztopi 1 funt mjila (žajfe) v 12 funtih vode, ter naj se sukno pomoči v to raztopino, potem pa suši. Ko je suho, dene se v vodo, v kateri se je precej sirovega galuna prej bilo raztopilo; dodati se utegne tej raztopini tudi nekaj mizarskega lima.

Ozir po svetu.

K vremenstvu.

Po lastnosti cvetja se iz nekterih rastlin reči zamore, kakošno bo prihodnje vreme. Od resjá (resice, Heidekraut) je znano, da je seme njegovo živež tičem in divjačini v gojzdi in da takrat le malo cvetè (to ste tudi lanska jesen in zima poterdile), kadar ima mehka zima priti, — kadar pa pride ostra zima, takrat cvetè resje obilno. Če ni namreč huda zima in ni veliko snega, ni treba dokaj resjega semena, ker žival že dobiva hrane v gojzdi po drugi poti; če pa je zima ostra in snega na debelo, jim je seme resjá včasih skor edina hrana(?). Tako skerbi Stvarnik za vse svoje stvari. Pravijo, da letos resje krog in krog tako obilo in lepo cvetè kakor malokterikrat; — po tem takem je letos dolge in hude zime pričakovati, ktero so nam že tudi obilne gobe (gljive) v jeseni prerokovale. Ali se bo prerožtvo spolnilo ali ne, bomo konec zime vedili; na vsako vižo pa se iz takih, večletnih in natanko zapisanih skušinj zamore prihodnje vreme prerokovati, ker se opirajo na stanovitne natorne podlage.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tersta 19. nov. Po današnjem zdravniškem naznanilu gré stan bolezní gosp. nadvojvoda Maksa čedalje bolj na bolje, tako, da od danes naprej se ne bojo več vsakdanji zdravniški razglasi izdajali.

Iz Dolenskega 16. nov. Že dolgo časa ni bilo slišati, da bi bil kak vinorejec na Krajskem tako pozno tergal, kakor so letos ruperški grajšaki na Dolenskem pri Novem mestu. Še le 10. dan t. m., to je, en dan pred sv. Martinom, ko je navada že mošt kerševati in mu ime vina dajati, so oni prostorni in veliki vinograd v Rebri obrali Deževje ga je tako zlo spralo, in ptiči tako uničili, da so ga komaj 60 veder dobili *).

Letošnjo vino pravijo, da je slabeje od lanskega **), vendar ga pa zlo skupljujejo in še dosti drago. V semški in metliški okolici je po 8—10 gold. estrajsko vedro, okoli Št. Kocijana, Št. Jerneja in Novega mesta pa po 6 do 7 gold. Srečen, kdor ga ima dovolj na prodaj!

J. O. Lepstanski.

Iz Notrajnskega 17. nov. Pretekli mesec sem bil zastran nekega opravila pri okrajni sodni v Škofji Loki na Gorenskem in sem potovaje marsikaj zapazil, kar naj povem „Novicam“. V staro Loko gredé me sreča množica majhnih deklic, ki so ravno v šolo šle, me prav prijazno z lepim pozdravilom pozdravljaje: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“. Tudi nekaj učencov sem vidil, nad katerimi so se tudi razodevale lepe znamenja šolske omike. Mnogo let so že tu učilnice, in tudi sem to mestice v poprejšnjih letih večkrat obiskoval, toda šolska omika je le žedila ***) v šolskem ozidji. Slava vam gospodom učencem in častitljivim gospodam samostanskim učiteljcem, — le spod merika z lučjo prave omike, in jo, da prijazno okrog sveti, serčno postavite na svečnik! Brati, pisati in računati znati, so resnično lepe reči; mladini pa serce požlahniti, da se ume povsod kristijansko obnašati, je naj žlahniši biser prave omike. Veselje je po okolicah med omikanimi ljudmi potovati; ako pa popotnik zaide med zarobljence, ki pred njim peté poberajo, ali celo plašni čez zid ali plot skočijo, da mu naproti ne pridejo, in kadar ga srečati morajo, ga po strani stermo in plašljivo gledajo, je tudi on sam sebe žalosten in ga začne misel sprehajati, da bi utegnil na sebi imeti nepriljudno podobo kakošne strahovitne prikazni.

Ločanje so krasno oličili cerkev sv. Jakoba in jo s škerlmi prav snažno pokrili. Slamnata, lesena pa tudi z opeko pokrita streha se pač ne dá enačiti s škerljevo, kajti ona je res lepa in terdna, da, kar v Sorici cerkev svedočuje, cel rod preide, preden je je treba kaj popravljati. Nadjati se je, da se bo od slej več cerkvá, ker se bodo škerli ložej semtertje prevozvale po železnici, s tolikanj terdno tvorino pokrivalo.

V Loki se mostovina ne pobera, vendar sem se oba-krat dokaj časa muditi mogel, preden sem se čez most prepeljal. Ali je bil morebiti most kaj potert? O kaj še? Parst so na sredo mosta vozarili in jo vsipali v vodo, kamor se je menda več stotin voz vsulo. Ne vém, v katerem slovarji bi prave besede našel, da bi ž njo dostojno zaznamoval napako, ki se godí, ako se gnojizceja v vodo

*) Pozno branje je po celem svetu poterjeno za boljše od pre-
zgodnega, in naše vina bi bile gotovo v obče boljše, ako bi dali
vsi vinorejci terti, kar terti gré zastran dozoritve grojzdja.
Naš častiti dopisnik tedaj s svojim dopisom gotovo noče vklju-
bovati poznemu branju, ampak le pokazati, da prepozno
branje, kadar en nograd samec ostane, ne donáša gospodarju
koristi.

***) Od več strani Dolenskega pa smo slišali, da je boljše.

Vred.

***)) Ne vém se spomniti, da bi bil kje bral besedo: „žedi ali ždi“,
ki se pogostoma sliši v Cerknici in v Ložu. Na vprašanje:
kabo je bolniku, sem slišal odgovarjati: „Dans bolnik celi dan
kar žedi“, to je, se ne vé, ali mu bo boljše ali slabše, ali se
bo ozdravil, ali umerl. Kadar je več časa oblačno in se ne vé,
ali bo dež ali se bo zjasnilo, pravijo: „Vreme žedi“. V obče,
če se kaka stvar v takem stanu znajde, da se lahko ne vé, kam
se bo prevagala, se tako stanje zaznamuje z besedo „žediti“.

Pis.

kakor v beli Ljubljani, ali v njo parst vozari, kakor v pisani Loki. Tik mosta je gol zid, kjer bi se več voz parsti porabilo, po obéh obalih poljanskega potoka ali Poljansice so nabrušene škerbine. Naj bi se pred vodo z močnim zidom ogradile in s parstjo zaravnale — ali bi ne bilo lepo viditi, ako bi tam kak lep vertiček bil, kamor bi se dalo marsikaj vsaditi! Pa koliko je še v obližji takih krajev, katerim bi se parst prav prilegla, kakor se prileže lasnica plešasti glavi.

Okrog Loke so delavne in marljive roke marsikak se-ženj zemlje, kjer je pred nekolikimi leti le germovje rastlo in se po njem prepletala bodeča robida, spreobernile v pri-jazne travnike in koristne njivice; in to je kaj lepo in tudi obcnokoristno. Vendar pa ni svetovati vsakteremu homcu, dasiravno je v priličnem kraji, izleči brez premislika gojzdno obleko. Ako je hrib tako sterm, da se ga skoraj naravnost stojé z roko dotakneš, mu le kar pri miru pusti hostni plajšč, drugač ti bo čez nekaj let, ko se parst preč splazi, ki je zdaj pod hostnim plajščem, gole rebra kazal, katerih se ne razveseljuje ne gojzda krilati stanovnik ne memogredoči popotnik; pa tudi posestnik bo na posled žalostno ogledoval pleše, ki jih je sam napravil na zemljišču sebi in svojemu potomstvu.

Pod Loko ob cesti na desni strani Sore po vaséh je obilo sadnega drevja, le vertnarski nož in žaga, kar se tudi drugod po naši deželi pogostoma godí, se preveč pogrešata.

Med Presko in Loko je tudi viditi lepih živih smere-kovih plotov. Plot poleg njiv blizo škofovega grada na Goričanih se smé res izgleden imenovati, ker je gost in kaj lično tristransko pristrižen in lepemu zelenemu zidu po-doben. Dobro je, kjer je dosti mladega smerečja, da se more za živ plot porabiti. Menda živ smerekov plot ima razun lepote in stanovitne zelene barve memo kake druge žive meje tudi to prednost, da se va-nj ne vgnjezdi škod-ljivi merčes tako rad, ki rastline okrog sovražno napada.

Križnogorski.

Iz Ljubljane. Z živim veseljem se je v Ljubljani in po deželi sprejela novica, da so presvitli cesar po naj vi-šjem sklepu od 29. oktobra občno spoštovanemu našemu deželnemu poglavarju gosp. Gustavu grofu Chorinski-mu čast pravega tajnega svetovavca podelili, s katero častjo je sklenjen naslov prevzvišenost (ekscel-lencija).

Novičar iz raznih krajev.

Sliši se, da se pri c. k. ministerstvu prevdarja nova osnova živinozdravniškega učila. — V nekem primerljeji je c. k. višja sodnija na Dunaji izrekla, da razžaljenje vo-jaka, ki pride na eksekucijo, spada v versto tistih pre-stopkov, ki so imenovani v §. 312 kaz. zakonika, po kte-rem se razžaljenje z besedo (oštevanje) kaznuje z zaporem od 3 dni do 1 mesca, z djanjem pa od 1 do 6 mescov. — Tretje kvatre letošnjega leta se je po cesarskih že-leznicah peljalo 1 milijon in 648.056 oséb, blaga 5 mil. in 592.450 centov; vožnine za vse to se je skupilo 2 mil. in 743.707 gold. — Cena govejega mesa pretekli me-sec je bila v Karlovcu na Horv. in v Černovici v Bukovini 8 krajc. funt, v Blekovcu na Koroškem in v Temešvaru 10, v Lincu, Ljubljani, Celji in Kra-kovi 11, v Gorici 12, v Gradcu 13, v Presburgu in Pragi 14, v Terstu 14³/₄, v Insbruku 15¹/₂ kr. r. v., v Berni 16, na Dunaji 17. Telečje meso je po raz-ločku mest bilo od 8 do 22 krajc. funt. — Iz Krima ni-majo novíce nič novega. Namesto tū se je pa boj začel na drugem mestu. Omer-paša je namreč s svojo armado v Mingrelii (poglej „zemljevid“) siloma prestopil 6. dan t. m. reko Onakaro ali Ingur (ta reka izvira na kav-kaškem Rusovskem v jugo-zahodu Elbrovske gore in se